

skønhed er truet, kan gribe ind, før det er for sent — det gælder jo om at kaste Brønden til, før Barnet er druknet. Det forekommer mig, at vi her staar overfor en virkelig Samfundssag, og Mænd af alle Partier har ogsaa gennem flere Aar arbejdet for denne Sags Fremme. Det radikale Venstre, som i 1909 nedsatte et Udvalg til Behandling af Jordspørgsmaalet, har givet sin Tilslutning til en Betænkning, dette Udvalg afgav i 1911, og hvori Udvalget netop udtalte sig meget til Gunst for en Beskyttelse af Skov og Strand til Fordel for den ikke grundbesiddende Del af vore Medborgere. Men Udvalget siger angaaende Ejendomsretten: „Hvor undtagelsesvis havemæssig Dyrkning eller Bebyggelse umiddelbart ned til Vandkanten umuliggør fri Passage, indrømmes længere Tidsfrist for Forholdenes Ordning eller passende Erstatning straks“. Selvfølgelig vil vi alle indrømme, at Grundejerne har et berettiget Krav paa Erstatning, og vi vil ogsaa imødekomme dette Krav, men det udelukker ikke, at som Forholdene er nu, kommer man altid bagefter.

Forholdene ved Gilleleje viser netop, hvorledes man kommer bagefter. Der er ikke mindre end to væsentlige Strids-spørgsmaal fremme deroppe. Det ene vedrører i Virkeligheden mere Centraladministrationen og Lovgivningsmagten end selve Befolkningen. Det er ejendommeligt at se, at i 1911—12 blev der vedtaget en Bevilling paa Finansloven til Afhjælpning af Mangler ved Gilbjergoved: Stranden blev bortrevet, der foregik Materialvandringer i større Udstrækning end tilladeligt. Vandbygningsvæsenet søgte om en Bevilling til at anlægge Høfder ved Gilbjergoved. Rigsdagen gav Bevillingen. Høfderne blev anlagt, og Materialvandringerne ophørte. Høfderne havde den tilsigtede Virkning: Grus og Sten aflejrede sig paa Stranden, og Stranden er nu blevet bredere. Men hverken Centraladministrationen eller Rigsdagen havde tænkt paa at stille Krav om, at vedkommende Ejer maatte forpligte sig til i Fremtiden at give Publikum uhindret Adgang til Stranden, naar man saaledes for Statens Penge beskyttede Stranden. Det var for Statens Penge, man ligefrem lagde flere Skæpper Land, maaske ad Aare Tønder Land, til den Mands Besiddelse, og desuagtet har han Ret til, hvad Øjeblik det skal være, at spærre af for Publikum. Naturfredningsforeningen tog sig af Sagen og ønskede en Erklæring af Manden om, at han ikke vilde spærre.

Denne Erklæring har han dog ikke afgivet. Det ærede Medlem for Københavns 1ste Valgkreds (Wulff), der omtalte, at Naturfredningsforeningen havde faaet Tilslutning til sit Arbejde fra Gilleleje til Tisvilde, maa ikke være rigtig underrettet for denne Ejers Vedkommende, thi han har blot erklæret, at han indtil videre ikke vilde spærre Adgangen for Publikum, men det staar i hans Magt at gøre det til enhver Tid (Modsigelse af Wulff). Jeg har en Erklæring fra Naturfredningsforeningen, hvori det, jeg siger, staar — det staar for øvrigt i dette Blad. Jeg vil derfor haabe, at Lovgivningsmagten vil forstaa, at det er nødvendigt at tage Affære; thi det er mig ret ufatteligt, at Finansudvalget har ladet en Sag som denne passere uden at sikre sig, at Statens Penge ogsaa kommer Befolkningen til gode paa den Maade, jeg her har skildret.

Saa er der et andet Spørgsmaal vedrørende Gilleleje. I 1881 tilbød Staten at sælge 15—16 Tdr. Land af sin Kyststrækning mellem Gilleleje og Hornbæk, men Beboerne havde paa det Tidspunkt ikke Forstaaelsen af, at det havde nogen Betydning for dem. Kommunen købte derfor ikke. Enkelte Privatmænd dannede et Selskab under Navnet „Fabers Minde“ og købte Arealet for 1,300 Kr. Efter nogle Aars Forløb solgte de det for 4,500 Kr. til en privat Mand. Denne Mand ejede det saa i flere Aar uden at have noget nærværdigt Udbytte af det. Men efterhaanden blev Gilleleje opdaget. Turisterne kom derop, og han har nu i mange Aar solgt Byggegrunde for langt flere Penge, end den samlede Købesum androg. Han har i dette Øjeblik 9 Tdr. Land tilbage, og for dem forlanger han 100,000 Kr. De ligger umiddelbart op ad Gilleleje, og naar nu Hornbæk—Gilleleje-Banen bliver aabnet og Turiststrømmen kommer derop, som man forventer det, ogsaa Søndagspublikummet, saa savner Gilleleje en naturlig Tumbleplads, fri og uhindret Adgang til Havet, for et saadant Turistliv. Man har forsøgt at afkøbe ham de 9 Tdr. Land, men han forlanger, som sagt, 100,000 Kr. for dem. Det er alt for urimeligt mange Penge. Dem kan Kommunen ikke skaffe og private ej heller. Det forekommer mig, at i et Tilfælde som dette vilde netop en Fredningskommission som den i Lovforslaget omhandlede kunne komme til en rimelig Overenskomst med Ejeren. Der er dog ingen Mening i, at den enkelte private Mand skal kunne kræve en Beta-